

Քառը միակ որ պիտ' ըսէր հծծիւնով
Համարիտ երգը պատրաթեւ Երազին...

Հարըստանաւ վիշտով, ժպտիւ, (կը բաւէ),
Պահել արցունքը, սպիրտի մէջ հողէ
Զերդ զոհարներ դար մը առաջ կնքուած...

Ու բարձրանաւ այսպէս, իջնել այն աստեւ,
Երբ մենեանին լուսապըսակ դուռն է բաց,
Հէքիաթի մէջ, դիւթով սրինգի մը երգէն...

~

Գոնէ երանդ մը լոյսէն որ ծիածան'
Մաքիս պրիսմակը շողացուց պատրանքին,
Զի մարէր զերդ արշալոյսի մը ոսկին...
Որբացաւ կենանքը յոյսերէն որ անցան...

Այս վայրկեանին համար տժգոյն ծաղկեցան
Վարդերը բիւր իմ Անցեալիս, տրամագին
Կը շնչեմ բոլոր մոռցրեմ պըսակին...
Ո՛րք է տեսիլքն անհուն երգի պէս անծայն...

Դարձող՝ ճամբէն դէպի կարօտն առաջին,
Ուղևորն է խոնջ... Ընտուններն հիւսեցին
Մութին ժանեակն ուր կան թելեր մանիշակ...

Աղօթքին այս բառերուն մէջ արթըննաւ
Մրափող ոգի մը զեղեցիկ, ժպտունակ,
Սուրբ համբոյրի կամ արցունքի մը համար...

ԱՐՄԷՆ ԵՐԿԱՔ

Ա Պ Ա Ր Ա Ն Ք Ո Ւ Մ

~ ~

Մայիս ամսի վերջ
Ապարանքն էր պերճ.
Առուակին եզեր
Մութ-կանաչ սէզներ,
Մարմանդներում սեղմ
Թուփեր հովից մնդմ
Օրօրում էին:

Թրուչիկներ շալք-շարք,
Լըքած պուրակ, մարզ,
Թառած անտըրտունջ
Տան փեղկերի շուրջ,
Ըսպատում էին
Իրանց երգերին
Զըքնաղ սիրահար:

Բայց Տիրուհին հեզ
Ոսկեթել բենեզ
Բազմոցներ խոր՝
Յաւերից մոլոր,
Ապում էր երկունք.
Եւ ցուք, գոյն, ուլունք
Փողփողում էին:

Ժամն էր վըսեմ, լուրջ,
Երբ տիրուհոյն շուրջ
Ընտանի կանայք
Հըսկելով մինչ այգ,
Մըզքով ալեկոծ
Եւ սըրտերը խոց
Փըսփըսում էին...

* *

Մինչ այնտեղ ծընունդն
էր երջանկաբեր
Եւ պատրաստէին
խանձարուր, կապեր,
Մի այլ սենեկում,
մօտ պատուհանին,
Սընարի մ'առաջ
ծընրադիր հանին
Լըռիկ ողբում էր
միւս թոռն հոգեվարք,
Որ դաժան մահուան
կենանքն էր տալիս հարկ:

* *

Պահեր կան կենանքում,
Երբ մօր մը հոգին
Անհուն ովկեանն է
ցաւ ու մորմոքին.
Դըժխեմ պահեր, երբ
աղօթքն ու մըրմունջ
Ցանկարծ դառնում են
անէծք ու մըռունջ:
Բայց բախտի խաղերն
են վատ, ահաւոր.
Մահուան եւ կենանքին
Մենք չենք դատաւոր:
Անդարձ է պատգամն
աշխարհի հաւուր.
«Մի ձեռով կարել
պատանք, խանձարուր»:

Փարիզ

ՀԱՅԿ-ԱՐԱՐ

ԱՃԱՊԻՆՔԻ ՊԵՐՈՒՄ

Ու մի զբոլանք չէ ինձ համար
Անգիտանալ բոլոր, բոլոր
Բարբառները այս աշխարհին.
Բաւ է հանգչիլ լընակին քով՝
Կանայ-թաւիշ գուղձի վրայ,
Կըրկնել վանկը վետվետութիւն,
Եւ ունենալ իբր ունկնդիր
Պիշ-պիշ նայող եղնիկներին,
Թո՛ղ լընի խորն հոգիս ցոլայ,
Եւ սաղարթներն հովհար լինին.
Թո՛ղ կաթնաղբիւր լինի արփին
Եւ ես հանգչիմ բընութեան գիրկ,
Որ և մայր է իմ մայրիկին:

Փարիզ

ՀԱՅԿ-ԱՐԱՐ

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

ՀՈԳԵՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ

(Շար. տես բազմ. 1926 էջ 287)

Յորոյտ կ'առաջարկէ ջլախտներու նոր
գարման մը՝ գիտակցականի փոխել ան-
գիտակցականի, Մտասեռութիւն, տիրու-
թիւն, ջլազարութիւն կ'անհետանան՝ երբ
ենթական կը գիտակցի ատոնց ծագման
պատճառներուն:

Քուժելու համար ջլային հիւանդութիւն
մը՝ գոհացնելու է վանուած զգացումը, որ
պատճառն է ջլախտին: Գոհացումը պիտի
լնջէ՝ անգիտակցականէն ախտին պատճա-
ռը, որ արմատացած էր: Յանկութիւն և
զգացում ջնջելով, անոնց վրայ չմտա-
ծելով, յագուրդ չեն գտնիք և կ'անհե-
տանան: Հակասական չէ՝ ընդունիլ թէ ոչ
մէկ տպաւորութիւն կը կորսուի անգիտակ-
ցութեան համար, նոյն իսկ երբ գիտակ-
ցութիւնը կ'անգիտանայ, բայց երբ ան-
գիտակցականը գիտակցականի կը փոխուի՝
թէ՛ կը մոռցուի և թէ՛ արմատախիլ կ'ըլ-
լայ անգիտակցականէն: «Մեր վանում.

նորը տղայութենէն կ'ազդեն մեր վրայ,
ենթագիտակցական կը դառնան այդ ջլու-
ջանին և կը պահեն իրենց ոյժը մինչև
իրենց գոհացում ստանալը » (Հոգեվեր-
լուծում, էջ 26) Մանկութեան ատեն կրած
տպաւորութիւնները շատ աւելի ուժեղորէն
կը դրոշմուին անգիտակցութեան մէջ,
կեանքի ընկալուչ ջրջանին, ճան ու և է
տարիքի: Թէ՛ն կը յիշէ սպանիական դե-
պանի մը սենեկապանին պարագան տենդի
մը բռնուած ատեն, զատանցանքի պա-
հուն, կը յիշէր դիւանագիտական խօսակ-
ցութիւնները, զորս լսած էր սպասար-
կութեան ատեն:

Յորոյտի տեսութեան ատանցքը կը կազ-
մէ սեռականութիւնը: Մարդուն ձգտում.
նորը կը բաժնուին երկու խումբի՝ պահ-
պանման ձգտումներ, որոնց ամբողջութիւնը
կը կազմէ հար. զգացական ձգտումներ, որոնց
ուղղակի կամ անուղղակի սեռականութե-
նէն առաջ կու գան: Զգացումները սեռա-
կանութեան ծնունդ են, երազները ման-
կութեան ատեն կուտակուած տարրերէ
կազմուած են: Երախային գործունէու-
թիւնն անգամ, ծծելու բնազդն իսկ, սե-
ռային դրոշմի արդիւնք է: Յորոյտ գտած
է բազմաթիւ երազներ և ջլախտի պա-
րագանքը, որոնք կենսաբանական բնազդն
կը սերին: Ու և է առարկայի հանդէպ ցոյց
արուած հոգածութիւնը զբոլականութեան
արդիւնք է: Անհատը գործածած առար-
կաներուն հանդէպ ալ տոգմանք կը զգայ!
Գրականութիւն, գիտութիւն, արուեստ,
կրօն մարդկային տագմանքի արտայայտու-
թիւններ են: Զգլխուած տեսութենէն Յորոյտ
մարդկային ամէն մէկ գործունէութեան,
ամէն մէկ շարժումի մէջ սեռականութիւն
կը նշմարէ: Հոգեվերլուծման մեթոտը կի-
րարկելու էր նախապէս Յորոյտի վրայ,
յայտարարելու համար թէ մեթոտ ու տե-
սութիւն տագմանքի արդիւնք են: Յորոյտ
յոռոտեա է. տղուն և մարդուն մէջ ախ-
տաւոր ձգտումներ կը տեսնէ: Մարդուն
բարձրագոյն հակումները, ամէնէն վաճա-
րագիրը ամէնէն տխուր բնազդներն կը
ծնին: